

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE
Broj: 02 – 103
Podgorica, 21.01.2016. godine

IZVJEŠTAJ
O STANJU TRŽIŠTA USLUGA DISTRIBUCIJE
RADIO I TELEVIZIJSKIH PROGRAMA DO KRAJNJIH KORISNIKA
- DECEMBAR 2015 -

Saglasno izdatim odobrenjima Agencije za elektronske medije, pravo da distribuira radio i televizijske programe do krajnjih korisnika, u odobrenoj zoni servisa, posjeduje sedam operatora nezemaljskih platformi, i to dva kablovska, dva IPTV operatora, po jedan MMDS, DTH i mobilni operator. Kako jedan od IPTV operatora, koji posjeduje odobrenje, još uvijek nije počeo sa pružanjem usluge, to se podaci iz ovog izvještaja odnose na šest operatora koji uslugu uslovnog pristupa AVM sadržajima nude putem nezemaljskih platformi.

U odnosu na decembar 2014. godine, kada je pravo distribucije posjedovalo deset operatora, došlo je do smanjenja broja kablovskih operatora kao posljedice ukрупnjavanja tržišta. Takođe, u odnosu na prethodnu godinu došlo je do promjene na tržištu MMDS distribucije usled smanjenja zone servisa.

Pored navedenog, „Radio-difuzni centar“ d.o.o. je tokom 2014. godine stekao status operatora prvog multipleksa digitalne zemaljske radio-difuzije sa pokrivanjem cjelokupne teritorije Crne Gore (MUX 1) i pravo da svoju uslugu pruža posredstvom radio-difuznih frekvencija u sve četiri allotment zone za DVB-T/DVB-T2 koje su definisane Planom raspodjele radio frekvencija za digitalnu zemaljsku radio-difuziju (Bjelasica, Lovćen, Podgorica i Tvrdaš).

Tokom prve polovine 2015. godine dodijeljeno je pravo na pružanje AVM usluga na zahtjev posredstvom DVB-T2 mreža sa lokalnim pokrivanjem privrednom društvu „Radio-difuzni centar“ d.o.o. za zonu servisa koja obuhvata 15 opština. Takođe, u opštini Ulcinj pravo na pružanje AVM usluga na zahtjev posredstvom lokalne DVB-T2 mreže dodijeljeno je privrednom društvu „Mir & Teuta“ d.o.o.

Pravo na pristup prvom nacionalnom multipleksu (MUX1) ima nacionalni javni emiter (RTCG) sa dva televizijska kanala (TVCG1 i TVCG2), kao i emiteri TV Vijesti, TV Prva i TV Pink M.

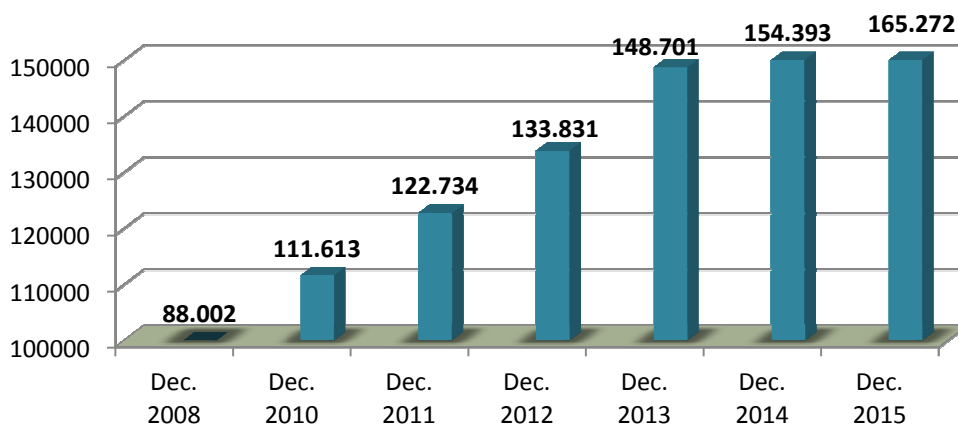
Pristup lokalnom multipleksu u opštini Ulcinj (MUX UL L1) do sada su ostvarili emiteri TV Teuta i TV Boin, lokalnom multipleksu u opštini Podgorica (MUX PG-DG L1): TV Boin, lokalnom multipleksu u opštini Bijelo Polje (MUX BP L1): TV Sun, lokalnom multipleksu u opštini Plav (MUX PL-GS L1): TV Glas Plava.

Pored toga, pravo pristupa lokalnim multipleksima u Budvi (MUX BD L1), Nikšiću (MUX NK-PZ L1) i Pljevljima (MUX PV L1) ostvarili su javni lokalni emiteri čiji su osnivači skupštine opština Budva, Nikšić i Pljevlja.

Iskorišćenost svih dodijeljenih multipleksa je na nivou od tridesetak procenata i koriste se samo za nekodirano (Free to Air) emitovanje.

Na dan 31. decembar 2015. godine, broj priključaka za distribuciju radio i televizijskog programa putem različitih KDS/MMDS/DTH/IPTV/mobilna platformi sa uslovnim pristupom iznosi **165.272**.

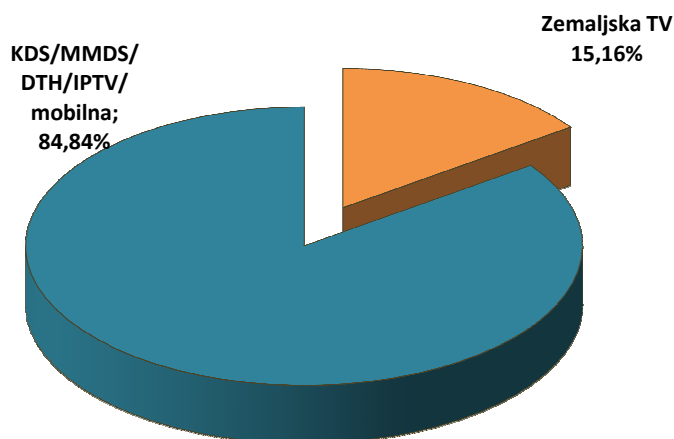
U poređenju sa brojem priključaka na kraju septembra 2015. godine bilježi se pozitivan trend u kretanju broja korisnika usluga distribucije radio i TV programa. Broj priključaka u Crnoj Gori za period od tri mjeseca povećan je za 1.385 ili 0,85%. U odnosu na broj priključaka iz decembra 2014. godine broj korisnika usluga distribucije radio i TV programa je za period od godinu dana uvećan za 10.879, nešto više od 7%.

Grafik 1: Broj priključaka (KDS/MMDS/DTH/IPTV/mobilna)

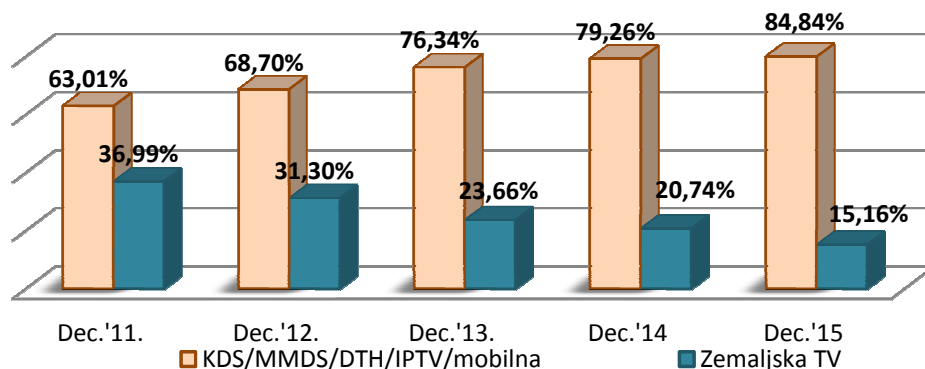
Ako se pretpostavi da se svi ili najveći dio podataka o priključcima odnosi na korisnike iz kategorije domaćinstva i ti podaci se uporede sa zvaničnim podacima o broju domaćinstava u Crnoj Gori¹, može se doći do približne slike o tome koja je primarna tehnologija koju domaćinstva u Crnoj Gori koriste za prijem radio i TV programa.

Na kraju posmatranog perioda, **15,16%** domaćinstava u Crnoj Gori koristilo je samo zemaljski tj. „besplatan“ prijem radio i TV programa. Ostala domaćinstva su se odlučila za korišćenje jedne od alternativnih platformi za distribuciju radio i TV programa, njih **84,84%**.

Grafik 2: Struktura domaćinstava sa aspekta primarne platforme za prijem radio i TV programa

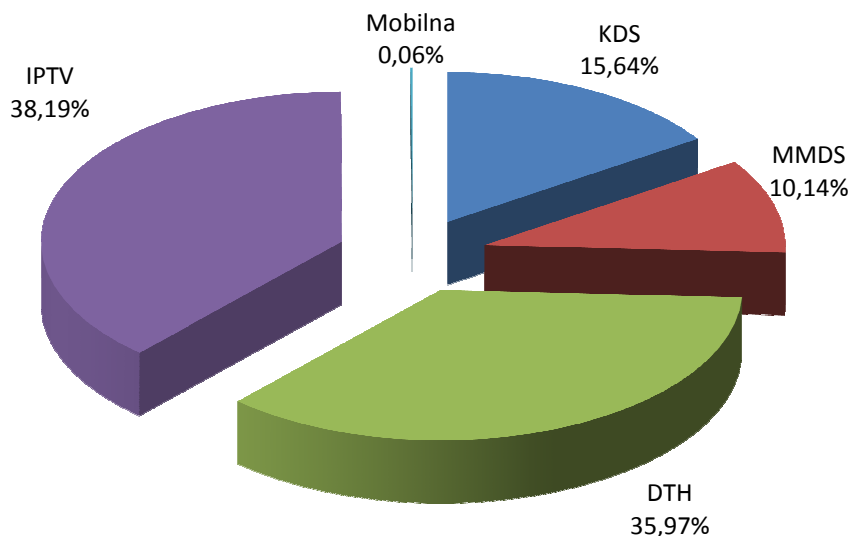
Na sledećem grafiku prikazana su kretanja procentualnog učešća domaćinstava koja koriste samo zemaljsku televiziju i domaćinstava koja koriste neku od dostupnih platformi u odnosu na ukupan broj domaćinstava u Crnoj Gori, na kraju poslednjih pet godina. U odnosu na decembar 2014. godine, broj domaćinstava u Crnoj Gori koja koriste samo zemaljski tj. „besplatan“ prijem radio i TV programa smanjen je sa 20,74% na 15,16%.

Grafik 3: Poređenje broja domaćinstava koja koriste zemaljsku TV i platformi za distribuciju radio i TV programa

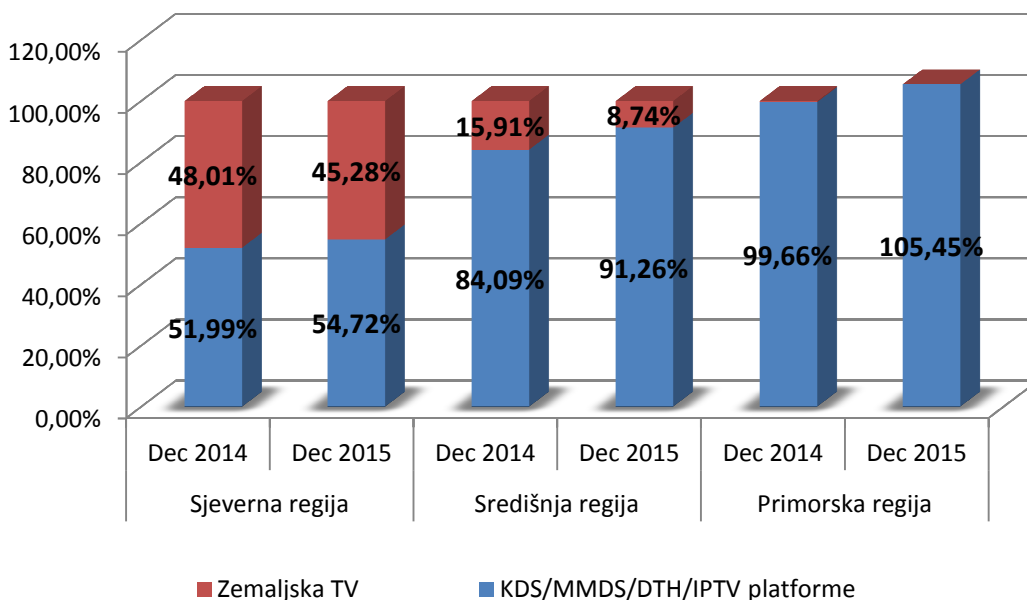
¹ Popis iz 2011. godine – Izvor: Monstat „Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Crnoj Gori 2011“

Posmatrajući samo učešće nezemaljskih platformi, IPTV sa učešćem od 38,19% je na leaderskoj poziciji na tržištu usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika. Za njom slijedi DTH distribucija sa 35,97%, KDS (15,64%), MMDS (10,14%) i mobilna platforma sa učešćem od 0,06%.

Grafik 4: Tržišno učešće nezemaljskih platformi

Tražnja za uslugama distribucije radio i TV programa razlikuje se u zavisnosti od toga da li govorimo o sjevernoj, središnjoj ili primorskoj regiji² Crne Gore. Posmatrano u odnosu na broj domaćinstava, tražnja je najveća u primorskoj regiji, 105,45%. Navedeno znači da je broj priključaka za nezemaljske platforme veći od broja domaćinstava u ovoj regiji. U cilju ispravnog tumačenja navedenog podatka treba imati na umu da se u primorskoj regiji određeni broj priključaka odnosi na priključke u hotelima i ostalim turističkim objektima. Slijedi središnja regija sa 91,26%, te sjeverna regija u kojoj 54,72% domaćinstava koristi usluge ovih operatora.

Grafik 5: Struktura domaćinstava sa aspekta primarne platforme za prijem radio i TV programa – po regijama (na kraju decembra 2014. i 2015.godine)

² Sjeverna regija: Andrijevića, Berane, B.Polje, Kolašin, Mojkovac, Plav, Pljevlja, Plužine, Rožaje, Šavnik Žabljak.
Središnja regija: Cetinje, Danilovgrad, Nikšić, Podgorica.
Primorska regija: Bar, Budva, H.Novi, Kotor, Tivat, Ulcinj.

U posmatranom periodu prosječna cijena osnovnog paketa je iznosila 9,75€ (najviše 11,90€, najniže 6,05€). U osnovnom paketu korisnicima je dostupno, u prosjeku, 71 televizijski kanal (najviše 178, najmanje 40). Samo jedan operator ima u ponudi i radijske kanale, njih 11.

Pet operatora koji u ponudi imaju dopunske pakete, u prosjeku nude 5 dodatnih paketa (najviše 10, najmanje 4). Prosječna cijena dopunskog paketa je 5,25€ (najviše 25€, najniže 2,54€).

Tražnja za dopunskim paketima, takođe, se razlikuje posmatrano po regijama. U odnosu na broj korisnika osnovnog paketa, tražnja za dopunskim paketima u primorskoj regiji iznosi 29%, središnjoj regiji 28%, dok je u sjevernoj regiji niža i iznosi 15%, što je nešto niže u odnosu na podatke iz decembra 2014. godine (primorska regija: 34,51%, središnja 31,60%, sjeverna regiji 14,22%).

U strukturi ponude dopunskih paketa najzastupljeniji su sportski i filmski sadržaji. Najprodavaniji dopunski paketi na teritoriji Crne Gore su PINK paketi sa 37%, ARENA sportski paket sa 18%, te HBO 13%.

Svi operatori distribuiraju radio i TV programe do krajnjih korisnika u digitalnoj tehnologiji. Iako većina operatora nudi i mogućnost prijema određenog broja TV programa u visokoj rezoluciji (HDTV) procenat korisnika koji se opredijelio za ovu mogućnost iznosi 12% u odnosu na ukupan broj prodatih dopunskih paketa.

Dva operatora pružaju mogućnost da korisnici pristupe uslugama posredstvom interneta i putem aplikacija za mobilne terminale. Na ovakav način moguć je pristup određenom broju radio i TV programa iz ponude operatora. Ovim uslugama kod jednog operatora korisnici pristupaju besplatno, dok je kod drugog operatora ova usluga u eksperimentalnoj fazi i trenutno besplatna za sve korisnike.

Posmatrano u odnosu na ukupan obim pruženih usluga distribucije radio i TV programa do krajnjih korisnika, tj. ukupan broj prodatih osnovnih i dopunskih paketa, domaćinstvo koje koristi ovaj vid usluga, mjesečno u prosjeku, za njih izdvaja 11,01€, što je 2,4% više u odnosu na 10,75€ koliko su izdvajanja domaćinstva za ove usluge iznosila u decembru 2014. godine.
